

ראוהו בית דין

והא תנא מפני שהוא קרן קאמר חדא ועוד קאמר. תמהני למה להו לדחוקי למתני' בחדא ועוד ולאוסופי בה האי טעמא, דהא טעמא מפני שהוא קרן וכולה מתני' כדקא מתרצינן מעיקרא קיימא, ואפשר מפני שסוברין בעלי הגמ' שאלו הטעמים אמת וקשיא להו ליתנינהו במתני', ומפרקינן דאין הכי נמי, ואפשר לומר שטעם משנתנו טעם חלוש הוא, שאע"פ שמצינו שנקרא מין קרן ולא שופר, הואיל ומצינו שאף השופרות נקראו קרן נמצא שלשון קרן כולל לכל דבר והכל לשון אחד, לפיכך עשו לו סניפין מטעמים הללו, וזה נראה עיקר מדקאמרינן שפיר קאמר רבי יוסי כו' ועלה אתינן ואמרינן עולא אמר היינו טעמייהו דרבנן כו' אלמא לפרוקי דשפיר קאמרי רבנן [אתא], אע"פ שאינו משנה אותו פירוק שאמרו ורבנן כל השופרות איקרו קרן ואיקרו שופר דהא על כרחין מתני' קתני לה, אבל הוא בא לעשות לו סניפין מפני שלא היה יכול לעמוד בעצמו.

ומצינו בירושלמי שמקשה אהא דאמרינן הכא והתם ורבנן כל השופרות נקראו קרן ונקראו שופר חוץ משל פרה שנקרא קרן ולא נקרא שופר, והתיבון והרי של יעל הרי אינו קרוי קרן ולא שופר, מ"י כדון כההיא דא"ר לוי שנייה היא שאין קטיגור נעשה סניגור, ונראה שכך פי' הרי של יעל, בתמיה שאינו נקרא שופר, ומפרקינן הרי אינו קרוי קרן [ולא שופר], פי' אע"פ שלא מצינו שנקרא שופר ומיהו אין לנו לומר שלא יהא שמו שופר עד שנמצא שיזכירונו הכתוב ולא יזכירונו אלא בלשון קרן, ואקשינן מ"י כדון כלומר מה זו סמיכה שאתה סומך על טעם זה שמא אף של יעל יהא שמו קרן כמו של פרה אלו הזכירו הכתוב, ומפרקינן עיקר הטעם הוא לפי שאין קטיגור נעשה סניגור, זהו שאמרת שאין טעם ראשון מספיקו ועשו סניפין מאחר, ואם אין אתה מפרש הירושלמי כן קשיא לן לגמ' דילן נמי של יעל אמאי כשר והלא לא מצינו שנקרא שופר.

ויש להקשות היאך שנינו כל השופרות כשרין חוץ משל פרה, והרי של ראם נמי קרן הוא כדכתיב וקרני ראם קרניו וכתיב ומקרני ראמים עניתי והיא חיה וקרניו נאות כדתיא בספרי, ואפי' להני לישני דמוסיפין במתני' טעמא דקטיגור או דב' וג' שופרות, מ"מ טעמא דקרן פסיל במתני' וליתני של ראם, וכ"ש ליישנא קמא דמתרצינן בגמרא, וי"ל חוץ משל פרה מפני שהוא קרן וכל שהוא קרן קאמר, ומשום דלא שכיח לא קתני ליה בהדיא. ולי נראה שאין בכלל השופרות אלא הקרנים החלולים שזכרותן ניטלת מהן, אבל קרני מקצת החיות שכולם עצם אחד אינם בלשון שופר אלא קרן שמם ואפי' קדח בהן פסולין לתקיעה, וקרני הראמים כך הן עשויין, ומשו"ה תנן כל השופרות שהם הקרנים החלולין כשרין חוץ משל פרה שאע"פ שהוא שופר [פסול] מפני שנקרא קרן כאותן שאינן חלולים ששמן קרן, והא דקתני מפני שהוא קרן ולא קתני שנקרא קרן, משום דכיון דקרן איקרי שופר לא איקרי כקרן גמור הוא ולא שופר הוי, ונסיב לה תלמודא וקרני ראם קרניו לומר שקרני השור כשל ראם שהם קרן ודאי, ועכשיו (נתרפה) [נתייפה] טעם המשנה בשל יעל ואותן שלא הזכירו בכתוב דכיון דשופרותיהן [חלולין] ודאי כשרין אלא פרה שפסלה הכתוב בשמו.

וראיה לפרושינו (כי מה) [ממה] שאמרו קדחו בזכרותו יצא מהו דתימא מין במינו חוצץ קמ"ל, אלמא אין הכשר התקיעה בזכרות אלא בעליונו של קרן שהוא השופר אלא שאין הזכרות חוצץ בו, (הוא) [הא] אילו לקח זכרות בלבד וקדחו ותקע בו לא יצא שלא תקע בשופר כלל, וליכא לפרושי משום דזכרותו וגלדו (אחד מגלדי פרה לרבנן ומשום שאין) העליון של שופר כשני שופרות הן, אבל בקרנים שהן עצם אחד פשיטא דכשר, דלא הו"ל [למימר] מין במינו אינו חוצץ אלא כיון דמחובר חד הוא, ועוד שאין זכרותו וגלדו של קרן אחד (מגלדי) [וכגלדי] פרה לרבנן [אלא ודאי] (ו)משום שאין הכשר תקיעה בזכרות שהוא עצם בעלמא קאמר הכי דלא הוי שופר בתוך שופר דזכרות לאו שופר הוי, והוא הדין לקרנים שאינם חלולים כגון של צבי דפסולין לעולם.]

וקשה לי עוד קרן השעיר יהא פסול דכתיב (דניאל פ"ח) והצפיר קרן חזות בין עיניו וכתיב נשברה הקרן הגדולה, וי"ל כולן בכלל יובלות הן כדכתיב שה כשבים ושה עזים, אי נמי התם דניאל הוא שראה לצפיר קרן שאינה חלולה כגון של שאר חיות ולא כדרך של שאר צפירים כמו שראה לו קרנים הרבה, והורה